

КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відповіді III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови і літератури
2021-2022 н.р.
9 клас

2. Визначте рід іменників, увівши їх до складу словосполучення.

Торнадо (ч.р.), Капрі (ч.р.), кольрабі (ж.р.), ООН (ж.р.), пенсне (с.р.).

4. Прочитайте й випишіть лише ті прикметники, від яких правильно утворено ступені порівняння вищого ступеня простої форми. Запишіть слово, яке утвориться із перших літер.

Оригінальніший, ласкавіший, імпозантніший, миліший, простіший, інформаційніший, активніший, добріший, авторитетніший. Слово: **олімпіада**.

5. Запишіть речення, розставляючи розділові знаки, зробіть синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, надпишіть над кожним словом частини мови, дайте загальну характеристику речення, побудуйте структурну схему)

Дієсл. ім. сп. присл. прийм. займ. ім. дієсл. займ. дієсл. прийм. ім. прийм. займ.
Утни, батьку, щоб нехотя на весь світ почули, що діялося в Україні, за що
дієсл. прийм. займ. ім. прикм. прийм. займ. ім. дієсл.
погибали, за що слава козацька на всім світі стала! (Т. Шевченко)

з якою метою?
[ ], (щоб), (що), (за що), (за що).

Речення спонукальне, окличне, складне, сполучникове, складнопідрядне з різними видами підрядності: послідовною та однорідною, складається з п'яти частин.

1-2 – обставинні відношення, з підрядним мети, сполучник *щоб*;

2-3, 4, 5 – з'ясувальні відношення, сполучні слова *що*, *за що*.

1 – умовно просте, односкладне, означено-особове, непоширене, повне, ускладнене непоширеним звертанням *батьку*.

2 – умовно просте, односкладне, неозначено-особове, поширене, повне, неускладнене.

3 – умовно просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене.

4 – умовно просте, односкладне, неозначено-особове, поширене, неповне, неускладнене.

5 – умовно просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене.

Бліц-опитування.

Який історичний діяч згадується у вірші «De libertate»? (Б. Хмельницький)

Укажіть фольклорний жанр, для якого характерні метаморфози й напружений сюжет. (Балада)

Який зображально-виражальний засіб є провідним у байці Григорія Сковороди «Бджола та Шершень»? Дайте визначення.

Алегорія (грецьк. allegoria, від alios – інший і agoreuo – говорю – інакомовлення) – спосіб двопланового художнього зображення, що ґрунтується на приховуванні реальних осіб, явищ і предметів під конкретними художніми образами з відповідними асоціаціями з характерними ознаками приховуваного.

Назвіть твір, цитату з якого наведено: «*Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим*». (Слово про похід Ігорів)

Якою є композиція народної думи? (У думі є три частини: заспів, або зачин («заплачка»), основна розповідь, закінчення («славословіє»).

6. Виконайте ідейно-художній аналіз ліричного твору Є. Гребінки «Українська мелодія» (тема (мотив); ідея; жанр, вид лірики; основна думка; художні засоби; особливості віршування (рима, римування, віршовий розмір).

Тема – гірка жіноча доля; розповідь про вболівання матері з приводу подальшого життя її дочки у шлюбі.

Жанр – вірш-балада; літературна пісня.

Основна думка – шлюб з нелюбом (за бажанням матері) – самогубство молодиці: «О, Боже мій милий! Що я наробила! / Дочку, як схотіла, із світа згубила».

Ідея – возвеличення щирого почуття кохання, заради якого людина жертвує навіть власним життям.

Художні засоби:

звертання: «Ні, мамо...», «Останешся, доню...», «О мамо, голубко...», «О Боже мій милий!»;

риторичні оклики: «Н, мамо, не можна нелюба любити!», «Ох, тяжко, ох, важко з ним річ розмовляти! / Хай лучче я буду весь вік дівувати!», «Останешся, доню, одна, сиротою!», «Ти будеш весела, одна я заплачу!», «О Боже мій милий! Що я наробила! / Дочку, як схотіла, із світа згубила!»;

риторичні запитання: «хіба ж ти не бачиш, яка я стара?», «Як очі закрию, що буде з тобою?», «А в світі якеє життя сироті?»;

повтори: «сиротою...сироті», «нелюба любить»;

епітет: «нещасна доля»;

порівняння: «стогнать..., як горлиця»;

метафора: «стогнать під землею», «щастя утрачу», «хрест Божий стоїть», «...із світа згубила».

Римування, вид рим – суміжне; 1,2 рядок – чоловіча рима; 3,4 рядок – жіноча рима.

Віршовий розмір – анапест.